

GYENESDIÁS NAGYKÖZSÉG POLGÁRMESTERE
8315 Gyenesdiás, Kossuth L. u. 97.,
✉ 8315 Gyenesdiás, Pf. 4, e-mail: titkarsag@gyenesdias.hu
83/312-737, fax: 83/314-550

Szám: 4976-32/2021.

ELŐTERJESZTÉS

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 2021. szeptember 14-én tartandó rendkívüli ülésére **Művelődési Ház napelemmel való ellátása tárgyában.**

Tisztelt Képviselő-testület!

Az augusztusi rendkívüli testületi ülésen a Művelődési Ház kialakításáról szóló egyeztetés alkalmával tájékoztatást kaptunk a tervezőtől, hogy az épület energiahatékonyságának növelése érdekében az épület napelemmel való ellátása elengedhetetlen.

A napelemek beszerzési eljárását megindítottuk, három ajánlattevőt kértünk fel ajánlattételre (az előterjesztéshez mellékelve), összefoglalva:

ajánlattevő megnevezése	Napelem típusa	ajánlati ár
1. E.K. Energiaközpont	Solar Edge Huawei SUN2000	5.846.445,-Ft 5.314.950,-Ft
2. Zöldpont	LONGi Solar SunTiro inverter LONGi Solar Fronius inverter	4.807.702,-Ft 4.969.048,-Ft
3. SZAKI-Vill.	Fronius Symo	4.888.099,-Ft

A beérkezett ajánlatok értékelésére Varga Attila villamosmérnököt kértük fel, aki elkészítette a részletes értékelést (előterjesztéshez mellékelve)

Kérem, hogy a fentiekben szereplő ajánlatokat áttekinteni, megvitatni, és az alábbi határozati javaslatokat elfogadni szíveskedjenek:

Határozati javaslat:

- Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testülete a Művelődési Ház nap-
elemes rendszer kiépítésére indított beszerzési eljárást eredményesnek nyilvánítja, a
beérkezett ajánlatok közül a Zöldnap pontok Kft. (8315 Gyenesdiás, Kossuth L. u.
17.) ajánlatát hirdeti ki nyertes ajánlatnak.
- A képviselő-testület a nyertes ajánlat szerinti 4.969.048,-Ft összeget a 2021. évi költ-
ségvetés tartalékalap terhére biztosítja.

3. A képviselő-testület felkéri a polgármestert a beszerzési eljárás szerinti szerződés megkötésére.

Gyenesdiás, 2021. szeptember 6.

Gál Lajos
polgármester

GYENESDIÁS NAGYKÖZSÉG POLGÁRMESTERE
8315 Gyenesdiás, Kossuth L. u. 97.,
✉ 8315 Gyenesdiás, Pf. 4, e-mail: titkarsag@gyenesdias.hu
83/312-737, fax: 83/314-550

Szám: 4976-32/2021.

ELŐTERJESZTÉS

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testületének 2021. szeptember 14-én tartandó rendkívüli ülésére **BFT pályázat beadása** tárgyában.

Tisztelt Képviselő-testület!

A Balaton Fejlesztési Tanács településfejlesztési beruházások támogatására pályázatot írt ki. A pályázati felhívás célja a klímaváltozás mérséklését és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő beruházási elemek, zöldfelületi fejlesztések megvalósítása.

A pályázati felhívás olyan fejlesztésekre kerül kiírásra, ahol a terület használati funkciójától függetlenül a klímaadaptáció (pl. a vízmegtartás, szén-dioxid elnyelő képesség növelése stb.) a fő szempont. Ez azt jelenti, hogy a települési közterületek fejlesztési vagy területhasználati céljukban, vagy használati funkciótól függetlenül műszaki kialakításukkal hatékonyan és természetesen módon tudnak hozzájárulni a klímaadaptációhoz. Cél, hogy kialakításukban a természetességre törekvő, egyszerű megoldások jelenjenek meg, melyek közvetlenül szolgálják a terület klímaadaptációját, pl. vízmegtartó és szén-dioxid elnyelő képességének növelését. Fontos cél, hogy - a csapadékvízre, a zöldfelületekre és a biomasszára egyaránt erőforrásként tekintve - a zöldfelületek értékét a klímaadaptációs, vízmegtartó és szén-dioxid elnyelő képességük határozza meg, ne pedig a beépített anyagok értéke.

A Tanács továbbá kiemelten fontosnak tartja a térség életében a fenntarthatóság kultúrájának megjelenését az épített környezet, a természeti területek megóvása és kezelése, a lakosság életmód- és szemlélet változása, az ember és a természet kapcsolata terén.

A pályázat célterületei:

„A” célterület: Klímaváltozás környezeti hatásait mérséklő önkormányzati közterületi fejlesztések támogatása.

1. Települési közterületek fejlesztése, zöldfelületek kialakításának, rehabilitációjának támogatása

2. Parti sétányok kialakítása, fejlesztése

„B” célterület: Környezettudatos, közterület karbantartását szolgáló elektromos eszközök, járművek beszerzése, valamint a hozzájuk kapcsolódó nem nyilvános töltőpont kiépítése.

„C” célterület: Partvédőművek fejlesztése

„D” célterület: Felhagyott temetők, kegyeleti parkok

„E” célterület: Helyi értékeket bemutató és/vagy közösségfejlesztést célzó közterületi fejlesztések.

A támogatás mértéke:

3 millió – 40 millió Ft, a parti települések (kivéve Aszófő1) és az 1.800 főt meghaladó számú állandó lakossal rendelkező nem parti települések részére a projekt elszámolható összköltségének maximum 65%-a;

A megvalósítás határideje: a támogatott projektnek legkésőbb 2022. október 31.-ig kell megvalósulnia.

A pályázati felhívás keretében a támogatási kérelmek benyújtására 2021. július 16-tól 2021. november 15-ig van lehetőség. Ezen időszak alatt az alábbi értékelési határnapokig benyújtásra (elektronikus feltöltésre) került projektek kerülnek együttesen elbírálásra:

- I. értékelési határnap: 2021. szeptember 15. 24.00 óra
- II. értékelési határnap: 2021. november 15. 24.00 óra.

A pályázati felhívás alapján Ambrus Mária Zsófia táj- és kert építészmérnököt kértük fel a pályázati tervdokumentáció elkészítésére, a tervdokumentációt az előterjesztés melléklete, a projekt címe: **Zöldben látjuk a jövőt!** Innovatív zöldterület fejlesztés Gyenesdiáson a klímavédelem érdekében.

A projekt költségvetése az alábbi (részletesen az előterjesztés mellékletében):

támogatás (65%)	16.835.000 Ft
önerő (35%)	9.065.000 Ft
projekt költsége	25.900.000 Ft

Amennyiben a pályázat támogatást nyer, úgy 2022. évben került megvalósításra, így az önerő összege a jövő évi költségvetésbe betervezhető.

Tisztelt Képviselő-testület!

Kérem, hogy az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjenek:

Határozati javaslat:

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata Képviselő-testülete a Balaton Fejlesztési Tanács által kiírt támogatási felhívás alapján pályázatot nyújt be „**Zöldben látjuk a jövőt!** Innovatív zöldterület fejlesztés Gyenesdiáson a klímavédelem érdekében” címmel. A projekt összköltsége 25.900.000 Ft, mely összegből 9.065.000 Ft önerőt a képviselő-testület a 2022. évi költségvetésében biztosítja.

Határidő: pályázat benyújtására: azonnal

Felelős: Czibor Zoltánné jegyző, Cserépné Balogh Anita pályázati asszisztens

Gyenesdiás, 2021. szeptember 10.

Gál Lajos
polgármester

Zöldben látjuk a jövőt!
Innovatív zöldterület fejlesztés Gyenesdiáson
a klímavédelem érdekében

Gyenesdiás zöldterületfejlesztési tervdokumentáció a
BFT által 2021-ben a BKÜ részére kiírt pályázathoz

Megbízó: Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata
8315 Gyenesdiás, Kossuth L. u. 97.

Tervező: Ambrus Mária Zsófia
táj- és kertépítésszámológ
K – 180302

Szombathely, 2021. szeptember 14.

TARTALOMJEGYZÉK

Borító

SZÖVEGES MUNKARÉSZEK

Műszaki leírás

- I. Előkészítés
 - I./1. Tervezési feladat
 - I./2. Kiindulási állapot
- II. Zöldterületfejlesztési koncepció
 - II./1. Átfogó tervezési koncepció
 - II./2. Opper Imre sétány
 - II./3. Balaton utca
 - II./4. Település-kapu
 - II./5. Dornyai-Faludi utca sarok
 - II./6. Dobó – Kossuth utcai sarok
- III. Ültetési instrukciók
- IV. Fenntartási útmutató

Mellékletek:

- Kertépítészeti tervek:
- előképek: esőkerti ágyás, extenzív zöldtető, ághulladék térelválasztó, rovarhotel
- méret- és mennyiségi kiírás

TERVJEGYZÉK:

- Kertépítészeti koncepciótervek
 - o Gyenesdiás átnézeti terv a tervezési területek elhelyezkedése
 - o Opper Imre sétány
 - o Balaton utca
 - o Település-kapu
 - o Dornyai-Faludi utca sarok
 - o Dobó István – Kossuth L. utca sarok
- részlettervek
 - o Balaton utca- pad elhelyezése
 - o Dornyai – Faludi utca sarkán szobor posztamens terve
 - o Település-kapu téren szőlő-domb terve
 - o Dobó – Kossuth utca sarkára tervezett pavilon és környékének rajza

I. Előkészítés

I./1. Tervezési feladat, célkitűzés

A Megbízótól azt a feladatot kaptam, hogy a BFT által kiírt pályázat előírásaihoz igazodóan Gyenesdiás nagyközség kiválasztott közterületein a klímavédelmet szolgáló, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó zöldterületi fejlesztéseket és a klímaadaptációt szolgáló beruházási elemeket tervezzek, melyek nem csak szolgálják, hanem növelik is az egyes területek értékét, egyéni és közösségi használhatóságát.

Az építendő architektúrák – a Green City alapelveknek megfelelően- jelentős részben bontási anyagból (felszedett térkő, bontott téglá) illetve természetes anyagból -fából, ághulladékból- valósulnak meg. A rovarhoteleket az iskolások fogják gyűjtött, természetes anyagból elkészíteni.

A tervezett növényzet jellemzően honos fajokból áll, illetve olyan egzóták – mediterrán növények - találhatók közöttük, melyek a melegedő klímához adaptálhatók.

I./2. Kiindulási állapot

- Az Önkormányzat képviselőjében Gál Lajos polgármesterrel és Samu Zoltán műszaki vezetővel 2021. szeptember elején megtekintettük a település alábbi helyeit, ahol lehetőség nyílik a pályázat előírásaihoz igazodó fejlesztésekre. Megismertem az Önkormányzat elvárásait és együtt ötleteltünk a fejlesztési lehetőségekről.
- Felmértem, értékeltem a meglévő növényzet állapotát, vizsgáltam a csapadékvíz elvezetési és megtartási lehetőségeket, a gyalogos, kerékpáros közlekedést, és közösségi tartózkodást szolgáló burkolatokat, a kertberendezési tárgyakat, meglévő utcabútorokat, és fejlesztendő minőségüket és mennyiségüket - különös figyelemmel az egyenlő esélyű hozzáférés szempontjából. Megállapítottam, hogy a tervezési területen nem vagy alig fordul elő inváziós növényfaj.
- Szeptember 8-án bemutattam az elkészült vázlatterveket, melyeket néhány helyen pontosítottunk. A javasolt változtatások alapján elkészítettem a kertépítészeti koncepcióterveket és a műszaki leírást.

1, **Oppel Imre sétány**

A jellemzően gyalogos forgalmat szolgáló aszfaltozott út mentén öreg vadgesztenyefák és egészséges csüngő nyírek állnak. A terület keleti szomszédságában fás-bozótos terület fekszik, mely ágai behajlanak a tervezési területre. A növényzeten kívül más nincs a területen.

2., **Balaton utca**

Az utca nyugati oldalán az aszfaltos közúttal párhuzamosan fekvő gyalogos és kerékpárút mentén helyenként meglévő fák nagy részét meghagyva szükség van a fás szárú növényzet gazdagítására. A járda mentén hiányoznak a padok, hulladékgyűjtők.

3., **Település-kapu**

Keszthely felől a 71-es úton érkeve a település első látványa ez a tér, melyen a falu korábbi jellegzetességét, hegyközségi múltját hirdeti a fából épült szőlőprés és hordók. Az itt található asztalok, padok, burkolatok állapota nem kielégítő, elbontásra, felújításra illetve áthelyezésre szorulnak. A területen csupán 3-4 cserzőmörce árválkodik. A talaj rendkívül mostoha, alig van talajréteg, hiszen korábban itt kavicsbánya működött. Emiatt a tervezett cserjék és fák elültetéséhez jelentős mennyiségű termőtalajt kell a területre szállítani. A teret ma is sokan használják, turisták a nyári időszakban naponta látogatják és a helyi lakosság rendszeresen különböző rendezvényeket tart itt. Hatalmas villanyoszlopok, trafók uralják a tér látványát, sajnos ezeket elbontani, áthelyezni nincs lehetőség. Növényzettel történő részbeni takarásuk indokolt. A terület fejlesztése a település-imázst is erősíti.

4., **Dornyai –Faludi utca sarok**

A buszmegálló és a gázfogadó közötti területen csupán három fehér nyárfa áll. A 280 m²-es területnek használati értéke jelenleg csekély. A Természet Háza és a Nagymező felé itt vezet az út. A terület jelentős forgalmú út mentén fekszik, ezért fejlesztése indokolt.

5., **Dobó István – Kossuth Lajos utca sarok**

A 470 m²-es háromszög alakú „hulladékterületen” jelenleg két villanyoszlop egy terebélyes hársfa és néhány öreg cserje áll. A terület fekvése és adottságai lehetővé teszik, hogy egy pihenőt építsünk itt a gyalogos és kerékpáros turisták számára.

II. **Zöldterületfejlesztési koncepció**

II./1. Átfogó tervezési koncepció

A pályázatban meghatározott támogatható célterületek közül jelen tervdokumentáció az **„A” célterület 1,-es** pontjához tartozó– települési közterületek fejlesztése, zöldfelületek kialakításának, rehabilitációjának támogatása- valamint az **„E” célterület** – helyi értékeket bemutató és/vagy közösségfejlesztést célzó közterületi fejlesztések – című részben felsorolt célok megvalósítására készült. Mindkét célterület együttesen ugyanazon területeken valósul meg.

A fejlesztendő területek kijelöléséhez kapcsolódóan a tervezés során arra törekedtünk, hogy egy ökológiai zöldfolyosót hozzunk létre a település nyugati oldalán a Balatontól a Dornyai- Faludi utca sarokig. Ezen a 10-20 méter széles sávon található az öt tervezési területből négy.

Az ökológiai zöldfolyosók lehetővé teszik, elősegítik az élőlények vándorlását, terjedését, mellyel elősegítik a biodiverzitást, amely az ökoszisztémák fennmaradását, folyamatos átalakulását szolgálja.

A pályázati támogatás elnyerésével ezen a zöldfolyosón padok, ághulladék térelválasztók, rovarhotelek, esőkert, fasor, cserjesáv, rendezvénytér fejlesztés, fás-

és lágyszárú növényzet gazdagítása, biodiverz évelőágyás, szobor csoport elhelyezése valósul meg.

Növénykiválasztási szempontok:

Ha az ökológiai megfelelés elve szerint választjuk ki a taxonokat, akkor a növények az adott helyen jól fogják érezni magukat, egészségesek lesznek, kielégítően fejlődnek. Ezáltal hosszabb életű, alacsony fenntartást igénylő, szín- és formagazdag növényközösségeket hozhatunk létre, melyek a települések pozitív imázsát is erősítik. A természet közeli megjelenésű, vegyes kiültetésekben a növények idővel nagyrészt önszabályozó módon változnak, csupán időnként szükséges beavatkozni a szukcesszió lassítása és a mutatósság megőrzése céljából. Ezáltal fenntartásuk kevés munkával elvégezhető.

A települések megváltozott klímája a szélsőséges időjárás következtében különösen nyáron jelent nagy próbatételt a növények számára. Aszályos időszakban már-már félsivatagi viszonyok uralkodnak. A helyenként csekély termőréteg, a felforrósodott burkolt felületek, a kevés víz és az alacsony légnedvesség által okozott stresszt csak a legedzettebb, legtűrőképesebb növények viselik el. Ezért a zöldinfrastruktúra fejlesztése során a tervezett növények kiválasztásánál a fenti ökológiai körülményekhez hasonló élőhelyről származó, úgy nevezett ökoadekvát növényeket részesítettem előnyben, hiszen csak ezek képesek hosszú távon kielégítően fejlődni, funkciójukat betölteni.

Sok fát fogunk ültetni a településen és egy lugast is építünk, melyet szőlővel futtatunk be. A nagy lombú növények a levegő tisztítása, párologtatás, porszűrés mellett árnyékolásukkal javítják a mikroklímát.

A terepfelszín kisebb alakításával törekedtem a csapadékvíz helyben tartásáról, beszivárgásáról.

A projekt által érintett területen keletkező szerves hulladékot részben helyben (Opell Imre sétányon)helyezzük el, részben elszállítva a településen komposztáljuk, majd a komposztot felhasználjuk.

Az épített elemek, architektúrák építése során a helyben rendelkezésre álló, bontásból származó újra hasznosítható anyagokat illetve természetes anyagokat, mészkövet, fát használunk.

Az esztétikai megjelenést szem előtt tartva a padok, térberendezési tárgyak, kisebb építmények (lugas, esőbeálló) stílusukban illeszkednek a településen már meglévő fából készült padokhoz, illetve fából faragott szobrokhoz.

II./2. Opell Imre sétány

A sétányon a meglévő fák megtartásra érdemesek, csupán a fasor kiegészítése képpen a vadgesztenyénél ellenállóbb -3 db- pirosvirágú vadgesztenyét ültetünk a meglévő vadgesztenyefák közé.

A csónakkikötő bejárata közelében egy 3*2,2 méter méretű biodiverz évelőágyást hozunk létre.

A nyírfák közé padokat, és két rovarhotelt, a padok mögé ághulladékból készült térelválasztókat helyezünk el. Az ághulladék helyben keletkezik a bozótos terület

kiirtása, folyamatos fenntartása során. A padokat az aszfaltút szélétől 2*1,2 méter területen zúzottkővel burkolt területre helyezük úgy, hogy az ülőfelület az út szélétől 80 cm-re kezdődjön. A padok mellett az aszfalthoz azonos szintben kapcsolódik egy 1*2 méteres vízáteresztő kavicsagyazatra rakott térkőburkolat a kerekés széket, babakocsit használók számára.

II./3. Balaton utca

Az utca déli végén az úttest és a járda közötti mintegy 30 m²-es szigetágyban lehetőség nyílik jellemzően évelőkkel beültetett esőkert kialakítására. A Balaton utca nyugati szélén folytatjuk az utca elejére mintegy 20 éve ültetett, és szépen fejlődő jegenyenyár fasort 8 méteres tőtávval 35 db nyárfa ültetésével. A járda mellé a mellékelt részletrajzon bemutatott módon 50 méterenként rögzített padok szolgálják a pihenést. A padokkal szemben a széles gyepes szakaszon 10 méter hosszon vegyes, virágos cserjesáv szűri a levegőt, és teremt élő- és táplálkozó helyet a rovaroknak, madaraknak. Az utca déli és északi végén egy-egy hulladékgyűjtőt helyezünk el.

II./4. Település-kapu

A mintegy 700 m²-es terület rendkívül jó helyen fekszik, ugyanakkor az itt húzódó villanyvezetékek, villanyoszlopok sokat rontanak a terület látványán. A tervezés során egyik cél ezek eltakarása, illetve a figyelem a szép környezetre terelése volt. A Keszthely felől érkezőket a jövőben egy teljesen megújult rendezvényter fogadja, melyen a megmaradó szőlőprés mellett egy újabb látványelem is létesül – egy kisebb dombon térplasztika körülötte szőlőtőkék köszöntik az ideérkezőket a település hegyközségi hagyományára utalva.

Árnyékolásra létesítünk egy szőlőlugast is, mely alatt kisebb társaság is helyet foglalhat. További két asztal, mellettük padok nyújtanak lehetőséget pihenésre. A szőlőlugas közelében tájékoztató tábla tudatja velünk, mit érdemes megnéznünk, mit merre találunk a településen. Ennek szomszédságában helyezük el a testvértelepülési emlékoszlopot is.

A jelenleg csupasz területre jellemzően karszt-bokorerdei növényzetet –fákat, cserjéket- ültetünk néhány mediterrán taxonnal kiegészítve. Ültetés előtt kis terepmunkával kimélyítjük a felszínt, a széleken meghagyva az eredeti terepszintet. Ez elősegíti a villámárvizekkor lezúduló csapadék helyben tartását, elszivárgását. Az innen kikerülő kavicsos talajt fel lehet használni a domb alapjának építéséhez.

II./5. Dornyai – Faludi utca sarok

A gázfogadó és a buszmegálló közötti jelenleg funkció nélküli területre egy szép látványelem, egy szobor csoport létesül. A fából készülő, tervezetten embereket, állatokat ábrázoló szobrok a helyi foglalkozásokat, közelben élő állatokat mutatják be. A szobrok egy alacsony beton posztamensbe lesznek rögzítve, melynek felszíne helyi mészkővel lesz burkolva.

A gázfogadó takarására és a növényzet gazdagítására további fákat és cserjéket fogunk ültetni.

II./6. Dobó István – Kossuth Lajos utca sarok

A 71-es főút mellett található terület üde színfoltja lehet a sűrűn beültetett belterületnek.

Az erre járó gyalogosok és kerékpárosok számára kialakítunk egy 4*4 méteres, fából épült fedett pihenőt, esőbeállót, mely délről és keletről zárt oldalú. Belül a bontott téglából készített burkolaton egy hosszú pad és rönk kerékpártároló kap helyet. Lapos (észak felé 7%-os lejtésű) tetején extenzív zöldtetőt alakítunk ki Sedum-paplannal.

Az esőbeálló előtti árok részen mintegy 5 méter hosszan esőkerti kiültetéssel tesszük gazdagabbá a növényzetet. A meglévő cserjesort kiegészítjük és további két fát ültetünk a területre.

Az esőkert és a zöldtető jelentőségét tájékoztató táblán ismertetjük.

Az esőbeállóba vezető zúzottkő út közepén egy méter szélességben térkő burkolat húzódik, mely azonos szintben kapcsolódik az aszfalt úthoz segítve a kerekes székek közlekedését.

Ültetési instrukciók:

Gödörásás, talajelőkészítés során ügyelni kell arra, hogy az ültető gödrök megfelelően nagy méretűek legyenek, különösen a település-kapu területén, ahol nagyon alacsony humusztartalmú, rendzina talaj található. Az ültető gödröket közép kötött, közepes tápanyagtartalmú, gyommentes termőtalajjal töltjük fel.

Az évelőkiültetések talaját speciális előkészítés után szabad beültetni.

Az csónakkikötő melletti évelőágyásba szárazságtűrő évelők kerülnek, ezért ezekhez illően kavicsmulcsot használunk talajtakarásra. Az esőkertbe inkább kompetitív, kevesebb stresszet viselő évelők fognak díszíteni, ezért itt szerves mulccsal takarjuk a talajfelszínt.

Alapszabály, hogy csak gyommentes talajba szabad ültetni. Ültetés előtt a konténeres növény földlabdáját ki kell gyomlálni, és a felső 1-2 cm talajréteget el kell távolítani, hogy megakadályozzuk a gyommagvak kikelését, illetve a fiatal gyomnövények megerősödését.

Az évelőket olyan mélyre kell ültetni, hogy a földlabda felső 2-3 cm-rel a talajfelszín fölött legyen. A talajfelszínre 7 cm vastagságban szerves vagy szervesetlen mulcs kerül, tehát a földlabda fedett lesz. Semmi esetre sem lehet a földlabda a kavicsszint fölött, különben hamar kiszárad és elpusztul a növény.

Ültetés után mulcsozás következik, majd kétszeri alapos beöntözés szükséges. Fontos tudni, hogy amíg a növények be nem gyökeresednek a környező talajba (néhány hét), addig csak a földlabdájukból tudnak vizet felvenni. Ha kevés vízzel öntözünk, csak a talajfelszín nedves, akkor a növény nem kap elegendő vizet. Emiatt nehezen vagy nem fejlődik.

Szerves mulcsra legmegfelelőbb a gőzöléssel csíráatlanított, gyommentesített komposzt. Ha ilyen nem áll rendelkezésünkre, helyette használhatunk faaprítékot, végső esetben fenyőkérgyet is. Utóbbi két szerves anyagnál figyelniük kell a pentozán hatás kivédésére, amit úgy érhetünk el, ha rendszeresen tavaszonként kis mennyiségű nitrogén tartalmú műtrágyát szórunk ki a területre. A szerves mulcsot 3 évente pótolni kell.

Környezetvédelmi és gazdasági szempontok miatt célszerű a közelben fellelhető ásványi mulcsot beszerezni. Legjobb a vulkáni kőzúzalék vagy tufa, ennek hiányában megfelelő a kavics, kavicszúzalék is. A mészkő és dolomit alkalmazása nem kedvező, Kedvező szemcseméret minden kő fajtánál 8-16 vagy 4-32 mm. Fontos, hogy ne legyen benne porfrakció.

A tavasszal nyíló hagymásokkal tovább gazdagíthatjuk a zöldfelületek növényállományát. Ezeket ősszel, szeptemberben, októberben ültessük a megfelelő ágyásba kisebb csoportokban elszórtan.

Fenntartási útmutató

Minden kiültetési típus fenntartásánál fontos ismételni, hogy az első két évben intenzív fenntartást igényelnek. Ez rendszeres öntözést és kézi gyomlálást valamint a lágyszárú évelők esetén a vegetációs periódus végén visszavágást jelent. Az első két év gondos munkája eredményeként kellően megerősödött növények ellenállóak lesznek, szinte magukra hagyhatók, kevés gondozást igényelnek.

Kavicsmulcsos, szárazságtűrő növényekkel beültetett ágyás fenntartásának célja egy önszabályozó növényi rendszer elősegítése, melyben az ágyást alkotó növények a környezeti feltételeknek megfelelően fejlődnek.

Az extrém körülmények lassú és zömök növekedést eredményeznek, ami kisebb ültetési távolságokat indokol. Az első két év intenzív fenntartását követően a harmadik évtől évi 3-4-szeri szakember által végzett gyomlálás és egy kora tavaszi visszavágás jelentik az ágyás fenntartási munkáit.

Gyomlálás során kést vagy spárga kiszedő kést használunk, mellyel mélyen elvágjuk a gyomok gyökereit, és eltávolítjuk őket. Kapálás nem kivitelezhető.

A tél végi, kora tavaszi visszavágást forgóképes vagy damilos fűkaszával végezzük. Az időpont eldöntésére jó támpont, ha akkor vágjuk vissza a növényeket, amikor a Crocusok kezdenek bújni, ez általában február vége. A fás szárúak és az örökzöld évelők kivételével mindent visszavágunk. A Stipa tenuissima-t nem szükséges visszavágni. A kaszálékot, nyesedéket el kell távolítani a kavicsos felületről, hogy ne növeljük a tápanyagtartalmat, illetve megakadályozzuk a gyommagvak meggyökeresedését.

Alkalmi alapos öntözés a nyári aszályos időszakokban a díszérték megőrzése céljából szükséges lehet.

Szerves mulcsot félárnyékos, árnyékos helyeken, illetve kompetitív évelőknél alkalmazunk. A fenntartás során a gyommentesítés és a kellő öntözés a legfontosabb. A kapálást itt is kerüljük el, késsel, kézzel gyomláljunk, hiszen a bolygatott talajfelszín gyorsan begyomosodik. A növények összezáródásával jelentősen csökken a gyomok megtelepedési esélye.

A visszavágások egyrészt kozmetikai jellegűek, másrészt megújítók lehetnek. Kozmetikai visszavágás az ágyás rendezett képét segíti elő. Ennek során a tavaszi hagymások elsárgult hajtásait, később az elnyílt évelők virágfejeit vágjuk le 10-20 cm-es szárrésszel. A regeneratív (megújító) visszavágás meghosszabbítja a növények életét, elősegíti a másodvirágzást, és betegség ellenállóvá teszi a növényt. Az ágyás teljes visszavágására sor kerülhet november végén, de várhatunk vele márciusig is. A kaszálékot eltávolítjuk. Tápanyag utánpótlásra néhány évente kora tavasszal a tövek közé terítsünk érett komposztot vagy porított marhatrágyát. A faapríték pótlására is néhány évente kerül sor.

Öntözés

A fákat, cserjéket az első két évben rendszeresen, bő vízzel öntözzük. Az öntözés kézi munka igényét csökkenthetjük a fák tövére helyezett víztartó, szivárogtató zsákkal, mely lassan, folyamatosan pótolja a vizet a talajban.

Kavicsmulcsos ágyások vízigénye:

Az első vegetációban augusztus végéig rendszeres, ha nincs eső, akkor heti egyszeri alapos öntözés szükséges. Második évben olykor öntözzünk szárazabb időben, hogy elősegítsük a növények kellő fejlődését, a gyökerek mélyre hatolását. A begyökeresedést követően a későbbi években csak extrém száraz időben, alkalmanként kell öntözni a megfelelő díszérték megtartásáért.

A szerves mulcsos ágyások növényzetének vízigénye magasabb.

Ezek a növények nem szeretnek kiszáradni, ezért is ültettünk ilyeneket az esőkertbe. Rendszeres vízellátásukat gazdag virágzással hálálják meg. Az első évben fontos, hogy hetente alapos beöntözést kapjanak. Második évben már csak a száraz periódusokban öntözzük hetente egyszer-kétszer őket. Harmadik évtől arra figyeljünk, hogy a levelek csúcsa ne száradjon vissza, ez már az öntözés hiányára utal. Amikor lankadni látjuk a leveleket, alaposan öntözzük meg őket.

Növényvédelem

A gyomláláson kívül egyéb növényvédelmi munkát nem kell végezni semelyik ágyásban. A vegyes évelőágyásoknál az a cél, hogy az önszabályozás elősegítésével bízzuk rá a növényekre, hogy azok fejlődjenek, amelyek számára legkedvezőbbek az adott viszonyok. A gyengébbek az adott évben kevésbé fejlődnek, ha elpusztulnak, helyükbe erősebb, ellenállóbb fajok telepednek. Következő évben az időjárási viszonyok más fajoknak kedvezhetnek, ezáltal évről-évre változik az ágyás képe, növényzete.